

OPRACOWANIE PYTANIA

Człowiek wobec niestałości świata. Omów zagadnienie na podstawie znanych Ci fragmentów Księgi Kohelecia. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Księga Kohelecia

EPOKA

Starożytność

ŹRÓDŁO

ustna.odrabiamy.pl

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

1 O co tak naprawdę pyta komisja

Sednem tematu jest biblijny motyw vanitas: świat jest zmienny i przemijający, więc żadna doczesna wartość - bogactwo, sława, uciechy, a nawet mądrość - nie daje człowiekowi trwałego oparcia. Trzeba pokazać, jak człowiek reaguje na tę niestałość: czy popada w rozpacz, czy szuka czegoś trwalszego. Kohelet nie odrzuca życia, lecz uczy dystansu do rzeczy przemijających i wskazuje na Boga jako jedyny stały punkt, a także na radość z prostych, codziennych rzeczy.

niestałość świata	Zmienność i przemijalność wszystkiego, co ziemskie: majątku, sławy, przyjemności, młodości, a także ludzkiej mądrości. Komisja oczekuje, że pokażesz ją jako doświadczenie człowieka, nie tylko jako abstrakcyjną cechę świata.
vanitas (marność)	Kluczowe słowo Koheleta: to, co pozorne, ulotne, nietrwałe, „pogoń za wiatrem”. Nie oznacza, że życie jest bezwartościowe, lecz że nie warto pokładać w rzeczach doczesnych ostatecznej nadziei.
człowiek wobec	Formuła „wobec” każe mówić o postawie i reakcji: rozpacz, buncie, dystansie, pokorze. Sam opis zmiennego świata nie odpowiada na pytanie.

KOMISJA CHCE USŁYSZEĆ

- ✓ Odpowiedź na pytanie, jaką postawę wobec zmienności i przemijania świata proponuje Kohelet i czy jest ona pesymistyczna.
- ✓ Co najmniej dwa konkretne fragmenty księgi: refren o marności z bilansem doświadczeń mędrca oraz poemat o czasie lub zachętę do radości z codziennych rzeczy.
- ✓ Kontekst z innej epoki, w którym człowiek również mierzy się z niestałością świata, i wniosek o tym, czy odpowiedź Koheleta jest wciąż aktualna.

2 Co wziąć z lektury i jaki kontekst wybrać

Z LEKTURY BAZOWEJ

- Refren „Marność nad marnościami i wszystko marność”: otwiera i zamyka księgę, wraca przy każdej kolejnej sferze życia. To rama całej wypowiedzi Koheleta i punkt wyjścia twojej tezy.
- Bilans doświadczeń mędrca: Kohelet, przedstawiający się jako król w Jeruzalem, zdobył wiedzę, budował domy i zakładał ogrody, gromadził złoto, sługi i stada, oddawał się uciechom – i uznał, że wszystko to jest pogonią za wiatrem, bo mędrzec i głupiec umierają tak samo. Pokazuje, że nawet mądrość nie chroni przed przemijaniem.
- Poemat o czasie („Wszystko ma swój czas”): jest czas rodzenia i czas umierania, czas płaczu i czas śmiechu, czas wojny i czas pokoju. Cykliczność ludzkiego życia dowodzi, że człowiek nie panuje nad światem, a każdy stan jest przejściowy.
- Obraz cykliczności natury: słońce wschodzi i zachodzi, wiatr krąży, rzeki płyną do morza, a ono się nie przepełnia, „nic nowego pod słońcem”. Świat trwa w kołowrocie, a jednostka przemija – to źródło poczucia niestałości.
- Recepta Koheleta: zachęta, by jeść chleb i pić wino z radością, cieszyć się pracą i życiem z ukochaną kobietą, bo to dar Boży, oraz końcowe wezwanie do bojaźni Bożej i przestrzegania przykazań. Dowodzi, że księga nie kończy się rozpaczą, lecz mądrym dystansem.

MITOLOGICZNY

POLECANY

Mit o Heraklesie

Herakles w szale zabija żonę i dzieci, a drugie małżeństwo kończy zaślepiona zazdrością Dejanira: koszula z krwią centaury przywiera do ciała herosa i skazuje go na męki. Pokaż, że każda chwila szczęścia jest tu okupiona cierpieniem, a spokój przychodzi dopiero z nieśmiertelnością.

LITERACKI

Krótkość żywota, Daniel Naborowski

Barokowy wiersz kondensuje myśl Koheleta w obrazach: życie to „dźwięk, cień, dym, wiatr, błysk, głos, punkt”, a człowiek rodzi się i umiera niemal w jednej chwili („kolebka grobem”). Podobieństwo: ta sama diagnoza przemijania; różnica: Naborowski niemal nie daje recepty, Kohelet wskazuje na Boga i radość chwili.

FILOZOFICZNY

Filozofia stoicka (Seneka, Marek Aureliusz)

Stoicy również uznają, że los i dobra zewnętrzne są zmienne i nie zależą od nas, dlatego radzą oparcie w cnocie i rozumie oraz spokój wobec tego, czego nie da się zmienić. Zestawienie z Koheletem pokazuje dwie odpowiedzi na tę samą niestałość: rozumową samowystarczalność stoika i religijną pokorę mędrca biblijnego.

LITERACKI

O żywocie ludzkim, Jan Kochanowski

Fraszka zaczynająca się od słów „Fraszki to wszystko, cokolwiek myślemy” powtarza tezę Koheleta: zachość, uroda, moc i pieniądze przemijają jak polna trawa, a człowiek jest jak kukielka w teatrze. Renesansowy poeta dokłada humanistyczny dystans i lekki uśmiech tam, gdzie Kohelet mówi z powagą mędrca.

3

Mapa wypowiedzi

- 1 Teza: wobec niestałości świata człowiek musi szukać wartości trwałych, bo dobra doczesne zawodzą.
- 2 Omówienie refrenu marność u Koheleta – wyliczenie sfer życia (majątek, przyjemności, mądrość), które nie dają trwałego szczęścia.
- 3 Obraz cykliczności czasu i natury jako dowód, że człowiek nie panuje nad światem.
- 4 Odpowiedź Koheleta: pokora wobec Boga i umiejętność cieszenia się chwilą zamiast rozpacz.
- 5 Kontekst: Mit o Heraklesie – Herakles w szale zabija żonę i dzieci, a drugie małżeństwo kończy zaślepiona zazdrością Dejanira: koszula z krwią centaury przywiera do ciała herosa i skazuje go na męki. Pokaż, że każda chwila szczęścia jest tu okupiona cierpieniem, a spokój przychodzi dopiero z nieśmiertelnością i wniosek – świadomość przemijania może uczyć mądrego życia, a nie tylko przerażać.